

Wojciech Kalinowski

Rewaloryzacja miast i konserwacja zabytków - symposium w Düsseldorfie

Ochrona Zabytków 33/3 (130), 266

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

podarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Urzędu ds. Wyznań i Stowarzyszenia PAX;

- 2) konieczność opracowania ankiety, która byłaby podstawą do przeprowadzenia wstępnej ewidencji wszystkich cmentarzy w Polsce;
- 3) wydanie w Zeszytach Naukowych Stowarzyszenia PAX materiałów ze zjazdu;
- 4) konieczność umocnienia pozycji wojewódzkich konserwatorów zabytków w sprawach wszelkich decyzji dotyczących zabytkowych cmentarzy zgodnie z ustawą z 31.1.1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych;

- 5) konieczność oznakowania cmentarzy zabytkowych;
- 6) włączenie do współpracy organizacji społecznych (LOP, PTTK) oraz zakładów pracy;
- 7) potrzeba konsultowania działań w zakresie ochrony cmentarzy z przedstawicielami wyznań religijnych;
- 8) szersze propagowanie wyników badań z zakresu konserwacji oraz wartości historycznej cmentarzy i ich znaczenia dla kultury narodowej, a także podejmowania nowych badań w tym zakresie.

Ministerstwo Kultury i Sztuki przyznało kilku członkom Stowarzyszenia PAX złote odznaki „Za opiekę nad zabytkami”. Odznaczenia wręczył wiceminister prof. dr Wiktor Zin.

Telewizja Polska przedstawiła filmy poświęcone tematyce ochrony cmentarzy, zaś ostatniego dnia uczestnicy zjazdu zapoznali się z programem konserwatorskim realizowanym na cmentarzu Powązkowskim przez Komitet Opieki nad Starymi Powązkami.

Aleksandra Komornicka
Ryszard Kielczewski

METODY I TECHNIKA EWIDENCJI ZABYTKÓW — SPOTKANIE KONSULTACYJNE KOMISJI PROBLEMOWEJ GRUPY ROBOCZEJ KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH DS. KONSERWACJI ZABYTKÓW HISTORII, KULTURY I MUZEALIWÓW

W dniach 21—27 kwietnia 1980 r. w Rożnawie k. Koszyc odbyło się pierwsze spotkanie międzynarodowego zespołu specjalistów powołanych dla współdziałania przy opracowywaniu tematu: „Metody i technika ewidencji zabytków”. Zgodnie z ustaleniami powziętymi na posiedzeniu organizacyjnym Grupy Roboczej w Warszawie w październiku 1978 r.¹, koordynatorem tego tematu jest Czechosłowacja, a bezpośrednim organizatorem konferencji był Slovenský Ústav Pamiatkovej Starostlivosti a Ochrany Prirody w Bratisławie.

W spotkaniu wzięły udział delegacje z Bułgarii, Czechosłowacji, NRD, Polski, Węgier i Związku Radzieckiego. W skład delegacji polskiej weszli: mgr Barbara Lenard (Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie), prof. dr Adam Miłobędzki (Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego) i mgr Marian Kornecki (przewodniczący delegacji, PP PKZ Oddział w Krakowie). Obradom przewodniczył dr Michał Horsky z Bratisławy.

Tematem posiedzenia była prezentacja stosowanych w poszczególnych krajach syste-

mów, rodzajów i metod prac przy ewidencji zabytków, jako podstaw w zakresie identyfikacji problemu; istotnym zagadnieniem stała się również sprawa jednoznaczności pojęć i terminologii. W tej mierze wszystkie delegacje przedstawiły referaty informacyjne².

Niejako w drugim etapie obrad podjęto temat zarysu współpracy międzynarodowej w zakresie utworzenia konkretnej wspólnej płaszczyzny działania. Perspektywy w tej mierze obejmują dążenia zmierzające do wprowadzenia jednolitych systemów informatycznych. Dla zabytków nieruchomych prezentacje doświadczeń i stosowanych systemów przedstawiły delegacje czechosłowacka i radziecka, dla zabytków ruchomych — delegacja polska. Wyniki konferencji podsumowane zostały w obszernym protokole, ujmującym zarówno sprawozdanie z przebiegu spotkania, jak i ustalenia obejmujące postulaty przygotowania materiałów na kolejne spotkanie robocze zaplanowane na rok 1981. Materiały te winny objąć: 1) przekazanie w drodze wymiany wzorcowych danych

metodologicznych dotyczących stosowanych w poszczególnych krajach form ewidencji; 2) opracowanie danych do międzynarodowego słownika terminologicznego w zakresie ewidencji zabytków, niezbędnego dla identyfikacji pojęć; 3) opracowanie propozycji w zakresie wzorcowej karty informatycznej — w pierwszym etapie dla zabytku nieruchomego — która będzie mogła zostać zastosowana w systemie międzynarodowym. Ustalono również, że materiały z odbytej konferencji zostaną opublikowane przez koordynatora tematu.

W trakcie konferencji odbyły się spotkania uczestników z władzami miasta i powiatu rożnawskiego oraz przedstawicielami słowackiego środowiska konserwatorskiego. Zorganizowano również objazd naukowy w celu poznania czołowych zespołów zabytkowych okolicy: w Koszycach, Krasnej Horce i Stitniku oraz kilku innych. W czasie objazdu uczestnicy zapoznali się również z pracami konserwatorskimi przy malowidłach ściennych Łukasza Krackera w barokowym kościele dawnego opactwa norbertańskiego w Jaszowie, prowadzonymi przez konserwatorów polskich z krakowskiego Oddziału PKZ. Uroczyste zamknięcie konferencji odbyło się w pałacu Betliar koło Rożnawy.

Marian Kornecki

¹ F. Ptaszynski, *Współpraca konserwatorów zabytków krajów socjalistycznych*, „Ochrona Zabytków”, nr 1, 1979, s. 70—71.

² Delegacja polska przedstawiła trzy referaty: mgr M. Kornecki, *Rejestracja, ewidencja i inwen-*

taryzacja zabytków w Polsce. Cele — metody — organizacja; prof. dr A. Miłobędzki, *Ewidencja zabytków w Polsce. Historia — kryteria — ocena*; mgr B. Lenard, *Metody ewidencji w praktyce Ośrodka Dokumentacji Zabytków w Warszawie*.

REWALORYZACJA MIAST I KONSERWACJA ZABYTKÓW — SYMPOZJUM W DÜSSELDORFIE

W ramach „Dni Polskich”, odbywających się w okresie 23.IV—5.V 1980 r. w Düsseldorfie, w dniu 25 kwietnia 1980 r. zorganizowane zostało staraniem Narodowego Komitetu UNESCO w RFN (Deutsche UNESCO-Kommission) i Związku Architektów Nadrenii-Westfalii (Architekten Kammer Nordrhein-Westfalen) sympozjum poświęcone sprawom konserwacji zabytków i rewaloryzacji miast w Polsce i RFN.

Obrady otworzyli Paul Tümena (sekretarz Akademii przy Architekten Kammer Nordrhein-Westfalen) oraz dr Hans-Dieter Dyroff (referent do spraw kultury przy Deutsche UNESCO-Kommission).

Referaty wygłosili:

Diether Wildemann, *Odnowa miast i konserwacja zabytków w Republice Federalnej Niemiec*;

Rüdiger Recknagel, *Przykład Düsseldorf*; Marian Arsyński, *Historyczne i metodyczne podstawy polskiej konserwacji zabytków*; Wojciech Kalinowski, *Ochrona i konserwacja miejskich ośrodków historycznych w Polsce*;

Klemens Koczorowski, *Polskie prace konserwatorskie za granicą jako przykład współpracy międzynarodowej*.

Zestawienie problematyki polskiej i niemieckiej w wygłoszonych referatach przedstawilo wyraźnie istniejące różnice poglądów i stosowanych metod. W pracach niemieckich istnieje dążenie do „estetyzacji” miasta drogą konserwacji fasad i zespołów przy jednocześnie daleko posuniętej modernizacji zabudowy, nieraz z wyraźną skłonnością dla zachowania substancji zabytkowej budynków. Natomiast „polska szkoła konserwatorska”, oparta na starannym

naukowym rozpoznaniu obiektów i zespołów zabytkowych, dąży do maksymalnego zachowania substancji i struktury obiektów, naginając często przysługę ich funkcję do wymagań konserwatorskich.

Sympozjum, które spotkało się z dużym zainteresowaniem miejscowego środowiska architektów, konserwatorów i historyków sztuki, było interesującą konfrontacją poglądów i metod, nieraz dość rozbieżnych, wynikających nie tylko z innych założeń ideologicznych, ale również z historycznego rozwoju ochrony dóbr kultury w obu krajach.

Z okazji „Dni Polskich” eksponowana była również w Düsseldorfie w dniach 23 kwietnia—25 maja wystawa przedstawiająca dorobek Polski w zakresie konserwacji zabytków.

Wojciech Kalinowski